

La Política Agrària Comuna 2020

Una oportunitat per als silvicultors europeus

L'octubre de 2011, la Comissió Europea va presentar les seves propostes per als nous reglaments de la Política Agrària Comuna (PAC) a Europa per al període 2014-2020.

A més dels pagaments directes als agricultors, vinculats a la producció alimentària (primer pilar), la PAC té també com a objectiu la preservació del medi ambient i el suport a les zones rurals, a través del seu Programa de Desenvolupament Rural (PDR, segon pilar) El PDR conté mesures que representen la font més important de finançament europeu per a la Silvicultura, i s'estima que, durant el període 2007-2013 uns 8.000 milions d'euros s'han dedicat a aquestes mesures. La situació varia d'un país a un altre, però de manera general el PDR representa un suport important per a l'activitat forestal a tot Europa, de vegades com a complement d'estratègies nacionals i de vegades com a únic recurs disponible per als propietaris i gestors forestals.

Les mesures forestals es despleguen a escala nacional, i l'absència de competència legal directa en matèria forestal per part de la Comissió Europea es percep com un obstacle, tot impeding que aquelles mesures tinguin una complementarietat major amb altres mesures en l'àmbit europeu o nacional. Les regles sobre els ajuts públics (State Aid) semblen tenir clarament un efecte negatiu sobre la implementació d'aquelles mesures, en particular en el cas de les actuacions mediambientals, que, en general, no tenen cap impacte sobre els mercats de la fusta. Una altra conseqüència negativa d'aquesta absència de competència legal forta en l'àmbit europeu és la impossibilitat de protegir o garantir assignacions pressupostàries per a les me-

asures forestals, cosa que provoca fortes tensions nacionals i regionals amb les organitzacions agràries, de les quals el balanç rarament és a favor dels silvicultors.

Una sèrie d'organitzacions regionals i nacionals en representació de propietaris forestals privats de quatre estats membres europeus han contribuït a aquest article reflectint les seves perspectives sobre les propostes de la Comissió Europea a través de la resposta a tres preguntes:

- Quina és la vostra anàlisi general en relació amb els nous reglaments?
- Quines són les mesures més importants?
- Què s'hauria de millorar ?

Una visió general de la proposta de nou reglament

El nou reglament es percep essencialment com una continuïtat de l'anterior. L'esforç aparent de simplificació de l'estructura administrativa i del nombre de mesures és benvingut, així com certs ajustaments dins d'algunes mesures concretes, com ara els serveis d'assessorament (article 15) i les inversions (article 22). La nova mesura de cooperació (article 36) desperta expectatives positives dins de totes les organitzacions com a manera de donar suport als processos d'innovació i col·laboració entre silvicultors i empreses forestals.

L'aigua, la biodiversitat i el desenvolupament local emergeixen com a elements importants dels quals les

noves mesures n'han de permetre el suport. La nova prioritització sobre béns i serveis ambientals obre perspectives interessants per als boscos que proporcionen a la nostra societat nombrosos beneficis, que avui dia no es corresponen amb cap compensació econòmica i depenen de la bona voluntat dels propietaris forestals.

L'obligació de dedicar el 25% del pressupost del PDR a l'adaptació al canvi climàtic, juntament amb la introducció de mesures forestals específiques, es percep pels propietaris i gestors forestals com una oportunitat.

Importants mesures per als boscos europeus, els seus propietaris i el sector forestal

Sobre la competitivitat, les organitzacions es mostren preocupades per l'absència de menció específica de la silvicultura dins dels objectius generals de la Regulació (article 4). La prolongació de les mesures d'inversió i formació està celebrada, i això permet donar ple suport a la dimensió econòmica de la silvicultura en l'àmbit nacional o regional, i en molts casos complementar polítiques i ajuts nacionals.

En aquesta direcció, el suport als grups de productors - Associacions de Propietaris Forestals (APF) continua essent important per a tothom. Alguns països tenen organitzacions molt fortes, mentre que altres les estan establint, però a tot Europa l'alt creixent nivell de fragmentació de la propietat és un problema que únicament a través del dinamisme de les associacions podrà ser atès.

El finançament dels espais forestals Natura 2000, és una tasca pendent del període anterior, i hi ha poques indicacions que la situació canviï; els dos principals problemes són l'excessiva burocràcia i el limitat pressupost en l'àmbit nacional.

Encara pot millorar

La gran acceptació de les funcions forestals ambientals fa que els silvicultors adoptin el paper de productors de béns ambientals públics i així haurien de ser reconeguts, a tots els nivells administratius. Haurien de ser incentivades en l'àmbit nacional assignacions pressupostàries protegides per la implementació de sistemes de pagament per serveis ambientals, en particular en relació amb la gestió de conques i aigües subterrànies i amb la dels boscos periurbans. Dos casos on els beneficis dels boscos per a la societat són evidents.

La gestió dels regs naturals també podria millorar-se, en particular ara, quan la ciència i l'experiència ens ensenyen clarament que serà un problema creixent en el futur. Les catàstrofes naturals que afecten els boscos tenen un impacte no únicament en les regions on tenen lloc, sinó també als mercats de la fusta de diversos països, i la resposta passa per un mecanisme europeu sobre prevenció i assegurances que avui dia no existeix. La silvicultura adaptativa ha de ser fomentada.

Les energies renovables, i en particular la biomassa forestal, no s'inclouen en la proposta de reglament, quan són una formidable eina que els boscos europeus ofereix a la societat en la seva lluita contra el canvi climàtic. És deplorable que no hi pugui haver un subprograma forestal específic, però n'hi podria haver un sobre energies renovables en l'àmbit rural que permetés obtenir una taxa de cofinançament més elevada per a les instal·lacions de biomassa forestal per a les granjes i equipaments públics rurals d'una certa grandària.

No obstant això, en un context on el sòl es torna un recurs competitiu i se situa en el centre de demandes i interessos conflictius, aquest suport s'hauria d'acompanyar d'un procés paral·lel de seguiment per determinar o i quan la bioenergia pot anar contra la biodiversitat (en

certes zones i/o a través de determinades pràctiques). Al mateix temps, la qüestió de saber si els cultius de rotació curta són agrícoles o forestals hauria de ser aclarida per l'important potencial que representen per a la biomassa sòlida. De la mateixa manera, la compatibilització entre aquells cultius i objectius de protecció de la natura a Europa ha de ser més estudiada.

Finalment, amb la finalitat de reduir la burocràcia, en particular quan es tracti de sumes reduïdes, es planteja positiva la possibilitat d'utilitzar costos estàndards o pagaments automàtics en l'àmbit nacional i regional. Una altra mesura molt benvinguda seria la possibilitat de rebre pagaments per avançat o pagaments intermedis, en la situació actual d'escassetat de crèdit bancari per a propietaris individuals i organitzacions petites. Existeix una clara relació negativa entre el nivell de burocràcia i la implicació i motivació dels propietaris forestals privats, reflectida en l'avaluació de les mesures forestals.

Especificitats nacionals

El conjunt de punts anteriors està àmpliament compartit entre totes les organitzacions forestals, però, a més, són interessants algunes de les perspectives més nacionals:

Estònia

Els propietaris estan preocupats pels aspectes de prevenció i restauració de danys resultants de les catàstrofes naturals (article 25) i defensen que l'obligació de tenir vigent un pla de gestió forestal que reculli prèviament objectius de prevenció pot impedir a un gran nombre de finques petites l'accés a la mesura.

França

L'organització francesa recorda que, en l'àmbit nacional, la cobertura forestal no augmenta gràcies a les repoblacions, sinó pel creixement

natural en zones abandonades per l'agricultura, i que aquest canvi estructural hauria de ser més considerat. Demana que els propietaris siguin considerats productors de béns ambientals (aigua potable, paisatge, aire pur, etc.) de la mateixa manera que els agricultors, i advoquen mesures per a la reubicació d'indústries en territori europeu. A més, fan èmfasi en la necessitat d'una millor definició de la mesura de cooperació (article 36) per tal que pugui servir per donar suport als prometedors plans regionals de mobilització forestal.

Alemanya

L'organització alemanya (Baixa Saxònia i Schleswig-Holstein) demanen el reconeixement de la important dimensió econòmica del sector forestal i no veure'l únicament en clau conservacionista, a més d'un aclariment sobre els cultius de rotació curta. Demanen, també, una major taxa de cofinançament per a les accions ambientals dels propietaris forestals, de les quals se'n beneficia la societat en conjunt.

Itàlia

Els propietaris forestals italians demanen suport per a les plantacions de curta rotació, la possibilitat d'utilitzar el PDR per promocionar la certificació forestal i recorden les contradiccions de les regles d'ajuts públics ("de minimis") que representen un obstacle a una major implementació de les mesures ambientals.

Espanya

Els silvicultors espanyols lamenten l'absència d'un subprograma forestal específic que pugui permetre taxes majors de cofinançament per a certes activitats importants (Natura 2000, promoció de la biomassa forestal, etc.) i insisteixen sobre la necessitat d'un finançament específic i protegit per a la prevenció d'incendis forestals, a través del suport a assegurances forestals i a pràctiques de silvicultura preventiva.

Organitzacions que han participat a la iniciativa

Asociación de Profesionales Forestales de España - PROFOR (es)
 Associazione Bosco Appennino (IT)
 Associazione Arboricoltura da Legno Sostenibile per l'Economia e l'Ambiente - AALSEA (IT)
 Centre National de la Propriété Forestière - CNPF (FR)
 Confederación de organizaciones de selvicultores de España - COSE (ES)
 Eesti Erametsakeskus (EE)
 Federation of Mediterranean Forest Owners - ARCMED (EU)
 Forestiers Privés de France - FPF (FR)
 Landwirtschaftskammer Niedersachsen (DE)
 Landwirtschaftskammer Schleswig-Holsteinische (DE)
 Osservatorio Foreste - Istituto Nazionale di Economia Agraria (IT)
 Schleswig-Holsteinische Landesforsten (DE)

Agraïments

Denis Boglio, Luc Bouvarel, Enrico Buresti, Paolo D'Erchi, François Didolot, Clotilde Giry, Silvia Fernández, Patricia Gómez, Christiane Herty, Danilo Marandola, Xavier Morvan, Priit Pollumäe, Raoul Romano, Alexander Rosenberg,

Aquest article, originat dins de la xarxa Eufomag (www.eufomag.eu), ha estat compilat gràcies a les contribucions de dotze organitzacions forestals europees i redactat per Denis Boglio (ES, CTFC) amb el suport de Clotilde Giry (FR, CNPF) i Paolo Mori (IT, Sherwood). L'article s'ha publicat simultàniament per totes les revistes participants a la xarxa EUFOMAG.